

بررسی نقش تعدیل‌کنندگی کیفیت سازمانی بر رابطه بین کمیته حسابرسی و ثبات بانک‌ها (مطالعه موردی: بورس اوراق بهادار تهران)

دکتر بهنام سام دلیری

استادیار گروه حسابداری، واحد نوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، نوشهر، ایران.
Behnam_Sam_60@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌کنندگی کیفیت سازمانی بر رابطه بین کمیته حسابرسی و ثبات بانک‌ها در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری در این تحقیق کلیه بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ می‌باشد که پس از اعمال محدودیت‌های تحقیق، ۱۸ بانک پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه پژوهش در این تحقیق انتخاب شدند. به منظور انتخاب نمونه آماری و تجزیه و تحلیل اطلاعات شرکت دریافتی در بورس اوراق بهادار تهران با دقت و اطمینان بیشتر، نمونه انتخابی به روش حذف سیستماتیک انتخاب شد. نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین متغیرهای کمیته حسابرسی و ثبات بانک بر اساس سطح معنی داری به دست آمده (۰/۰۱۶۰) و مثبت بودن آماره t تأیید می‌شود. همچنین تأثیر متغیر کیفیت سازمانی بر رابطه کمیته حسابرسی و ثبات بانک بر اساس سطح معناداری (۰/۰۰۷۹) و آماره t مثبت تأیید می‌شود.

واژگان کلیدی: کیفیت سازمانی، کمیته حسابرسی، ثبات بانک، سهامداران.

مقدمه

کمیته حسابرسی یکی از سازوکارهایی است که انتظار می‌رود در راستای حفظ منافع گروه‌های مختلف استفاده‌کننده از اطلاعات حسابداری مؤثر واقع شود. به رغم پیشینه ۷۰ ساله کمیته حسابرسی در کشورهای توسعه یافته، روند ایجاد آن در ایران بسیار کند و در بیشتر موارد متوقف بوده است (علوی طبری و عصابخش، ۱۳۹۸). کمیته حسابرسی در پردازش و آماده‌سازی گزارش‌های مالی نقش اساسی دارد. بسیاری از قوانین تنظیمی اخیر پیشنهاد می‌کنند که بهبود به موقع بودن گزارش‌های مالی برای بسیاری از استفاده‌کنندگان و تنظیم‌کنندگان، اولویت دارد (دوئل و مگلایک^۱، ۲۰۱۳؛ به نقل از کریمی و همکاران، ۱۳۹۶). از طرفی، امروزه آنچه که موجبات تحقق مزیت رقابتی سازمانها را تضمین می‌کند، کیفیت است. از اینرو کیفیت به عنوان مهمترین قابلیت سازمان در کسب مزیت رقابتی قلمداد می‌شود سازمانها با درک این حقایق و نیز به کارگیری نظام‌های نوین، به دنبال دستیابی به محصولاتی با کیفیت و در عین حال کم هزینه بر اساس سلیقه مشتریان هستند و از آنجا که در دنیای پرشتاب و سرشار از تحول امروز، خاستگاه مشتریان مدام در حال تغییر

¹ Divil Mglaiik

است، لزوم به کارگیری فناوری‌های پیشرفته در حوزه‌های مربوطه بیش از پیش متجلی می‌گردد. امروزه سازمانها با به کارگیری روش‌ها و ابزارهای گوناگون در امر کیفیت، درجه‌ای از ویژگیهای ذاتی که بتواند نیازمندیهای مشتریان را برآورده کند، تلاش‌های وصف ناپذیری را در تحقق امر مذکور به کار گرفته‌اند. نظام مدیریت کیفیت جامع، کایزن، تولید ناب، تولید به هنگام، ایزو، شش سیگما، مدل تعالی سازمانی و... همگی موید این مطلب هستند که سازمانهای کنونی با درک لزوم دستیابی به کیفیت مطلوب و در عین حال اقتصادی، به دنبال شناخت این ابزارها و چگونگی استقرار و اخذ آنها در جهت رسیدن به اهداف استراتژیک و تعالی هستند (سلیمانی کهنوج، ۱۳۹۴).

وظایف نظام بانکی از یک طرف اعمال سیاستهای پولی و اعتباری در راستای حفظ ثبات سطح قیمتها، کنترل تورم و حفظ ارزش پول ملی به عنوان وظیفه بانک مرکزی و از طرف دیگر تجهیز منابع مالی و تخصیص بهینه آن در سیستم اقتصادی در راستای پشتیبانی و تسهیل امور مصرفی و تولیدی به عنوان وظیفه بانکهای تجاری و مؤسسات مالی و اعتباری است. همین دو وظیفه عمده نظام بانکی، به وضوح بیانگر اهمیت آن در تعیین کارایی اقتصاد کشور می‌باشد، به طوری که کارایی و ثبات نظام بانکی، پشتیبان کارایی و ثبات بخش واقعی اقتصاد بوده و بر خلاف آن بی ثباتی و عدم کارایی نظام بانکی موجب بروز بی ثباتی و ناکارایی در بخش واقعی اقتصاد می‌گردد. همچنین کارایی و ثبات بانکی متأثر از ویژگیهای ساختاری یک کشور می‌باشند (دارا و همکاران، ۱۳۹۷). رقابت در بانکداری برای تولید کارآمد خدمات مالی و کیفیت محصولات مالی و درجه نوآوری مالی مهم است (کلاسنس و لون^۱، ۲۰۰۴) که این اهمیت به شش دلیل بستگی دارد: اول دسترسی بنگاهها و خانوارها به خدمات مالی، دوم عملکرد مناسب بخش مالی (کلاسنس و لون، ۲۰۰۴)، سوم ثبات مالی (بید و همکاران، ۲۰۰۴)، چهارم مدیریت کارآمد و مؤثر از واسطه‌های مالی (برگر و هانان^۲، ۱۹۸۹)، پنجم بهبود انتقال سیاست پولی از طریق نرخ بازار بین بانکی (وان لونستجیو و همکاران^۳، ۲۰۰۸) و ششم برای رشد صنعتی و اقتصادی (آلن و گال^۴، ۲۰۰۴؛ به نقل از دارا و همکاران، ۱۳۹۷).

ظهور اهمیت کمیته حسابرسی احتمالاً تأثیر مستقیمی بر عملیات و فعالیتهای سازمان خواهد داشت. زیرا کیفیت مفهوم گسترده‌ای است که تمامی بخش‌های مختلف سازمان به آن متعهد هستند و هدف آن افزایش کارایی گروه به گونه‌ای است که از ایجاد چیزهایی که کیفیت را از بین می‌برد، جلوگیری کند و هدف اصلی آن برآورده کردن نیاز دارد. اطلاعات مورد نیاز مشتری با هزینه کم سازمانی. منجر به افزایش رقابت می‌شود. بنابراین باید به ثبات نظام بانکی به عنوان محور اصلی بخش مالی و مالی توجه ویژه‌ای شود. ایجاد شرایط بحرانی در نظام بانکی به دلیل وابستگی شدید سایر بخش‌ها به آن در تأمین منابع عملیاتی به سرعت به بخش‌های واقعی اقتصاد سرایت خواهد کرد. بنابراین شناسایی عوامل مؤثر بر ثبات بانکها ضروری به نظر می‌رسد. مطالعات اخیر تمایل به شناسایی عوامل مؤثر بر ثبات بانک از جمله ساختار کمیته حسابرسی دارند، بنابراین این مطالعه به بررسی تأثیر ساختار کمیته حسابرسی و ثبات بانک با توجه به نقش تعدیل کنندگی کیفیت سازمانی می‌پردازد.

کمیته حسابرسی

وقتی یک سازمان آنقدر بزرگ می‌شود که نظارت مستقیم بر عملیات آن امکان‌پذیر نیست، شکل‌های دیگر نظارت اهمیت پیدا می‌کند. این نوع نظارت در ادبیات موجود حسابرسی نامیده می‌شود. شرکت‌های کوچک معمولاً توسط آنها اداره می‌شود. این مالکان از رویدادهایی که در حوزه کسب‌وکار مرتبط با شرکت رخ می‌دهد آگاهی کافی دارند. با رشد و

¹ Classens & Iaven

² Berger and Hannan

³ Van Leuvensteijn et al.

⁴ Allen & Gale

توسعه شرکت، کنترل نزدیک عملیات توسط مالکان سخت تر می شود. شکل و ماهیت حسابرسی به نحوه انتخاب حسابرسی بستگی دارد. حسابرسی که بر اساس الزامات قانونی و به منظور حفظ منافع ذینفعان شرکت انجام می شود، حسابرسی برون سازی نامیده می شود (رید و همکاران^۱، ۲۰۱۵؛ به نقل رحمتی و همکاران، ۱۳۹۷).

ثبات مالی

بحران های دهه پایانی قرن بیستم ویژگی های استثنایی مشترکی دارند. جذب سرمایه خارجی توسط، بانک های محلی به ارز، وام دهی به بنگاه ها و شرکت های داخلی بر حسب پول ملی عدم تطابق ارزی در ترازنامه بانک ها، عدم انعطاف پذیری رژیم ارزی با ورود و خروج سرمایه، افت ناگهانی ارزش پول ملی در اثر خروج ناگهانی سرمایه کاغذی، افزایش ناگهانی بدهی بانک ها و بنگاه های مقیم به افراد و مؤسسات غیرمقیم بر حسب پول ملی، شکست اعتماد عمومی و هجوم افراد برای برداشت سپرده ها از بانک ها و مؤسسات مالی در معرض ورشکستگی یا بحران زده، تشدید بحران در مؤسسات مزبور به دلیل عدم توانایی در اجابت درخواست سپرده گذاران، افت ارزش سهام مؤسسات بدهکار و بحران زده در بازار سهام، سرایت بحران از بخش مالی به بخش واقعی، عدم توانایی مؤسسات و شرکت ها در بخش واقعی نسبت به بازپرداخت بدهی های خود به بانک ها و انباشت مطالبات معوق و سررسید گذشته در ترازنامه بانک ها و مؤسسات مالی و غیره همه وقایعی است که کم و بیش در کشورهای بحران زده در سالهای اخیر به وجود آمده اند (دارا و همکاران، ۱۳۹۷).

کیفیت سازمانی

کیفیت مفهوم وسیعی است که تمام بخشهای مختلف سازمان نسبت به آن متعهد هستند و هدف آن افزایش کارایی محل مجموعه است به طوری که مانع پدید آمدن عوامل مخل کیفیت می شود و هدف نهایی آن مطابقت کامل با مشخصات مورد نیاز مشتری با حداقل هزینه برای سازمان است. که منجر به افزایش قابلیت رقابت می شود. کیفیت عبارت است از تمامی خواص ویژه و توانائی انجام کار یک فراورده یا خدمت، که بتوان با ارزیابی آن معلوم کرد که آیا آن فراورده یا خدمت هدف کاربرد آن را به طور رضایت بخش برآورده می کند (حاجی شریف، ۱۳۷۴؛ به نقل از سلیمانی کهنوج، ۱۳۹۴).

مدل رگرسیونی پژوهش

مدل فرضیه های تحقیق بر گرفته از تحقیق (نگوین، ۲۰۲۱) می باشد که به صورت زیر است:
مدل فرضیه اول:

$$STAB_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 ACST_{i,t} + \alpha_2 FAC_{i,t} + \alpha_3 ACS_{i,t} + \alpha_4 ACI_{i,t} + \alpha_5 FAE_{i,t} + \alpha_6 BSIZE_{i,t} \\ + \alpha_7 ASQ_{i,t} + \alpha_8 STO_{i,t} + \alpha_9 FOR_{i,t} + \varepsilon$$

مدل فرضیه دوم:

$$STAB_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 ACST_{i,t} + \alpha_2 INS_{i,t} + \alpha_3 INS_{i,t} \times ACST_{i,t} + \alpha_4 FAC_{i,t} + \alpha_5 ACS_{i,t} + 6ACI_{i,t} \\ + \alpha_7 FAE_{i,t} + \alpha_8 BSIZE_{i,t} + \alpha_9 ASQ_{i,t} + \alpha_{10} STO_{i,t} + \alpha_{11} FOR_{i,t} + \varepsilon$$

که در آن:

^۱.Reid et al

STAB: ثبات بانک: متغیر وابسته، STAB، ثبات بانکی است که با امتیاز Z اندازه‌گیری می‌شود (نگوین، ۲۰۲۰). زد آلتمن (Altman's Z-score) مقیاسی برای تخمین و احتمال ورشکستگی شرکت یا نهاد کسب و کاری است که در این تحقیق به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$Z = 1.2a_1 + 1.4a_2 + 3.3a_3 + 0.6a_4 + 1.0a_5$$

a_1 = سرمایه در گردش / کل دارایی‌ها.

a_2 = سود انباشته / کل دارایی‌ها.

a_3 = سود قبل از بهره و مالیات / کل دارایی‌ها.

a_4 = ارزش بازار حقوق صاحبان سهام / کل دارایی‌ها.

a_5 = فروش / کل دارایی‌ها.

ACST: کمیته حسابرسی: در میان متغیرهای مستقل، ACST چهار متغیر کمیته حسابرسی به عنوان نماینده اثربخشی کمیته حسابرسی است که به طور کلی در تحقیق استفاده می‌شود.

(۱) (FAC): اعضای زن کمیته حسابرسی.

(۲) (ACS): اندازه کمیته حسابرسی.

(۳) (ACI): استقلال کمیته حسابرسی.

(۴) (FAE): تخصص مالی یا حسابداری.

FAC: اعضای زن کمیته حسابرسی که به صورت تعداد اعضای زن / کل اعضای کمیته حسابرسی محاسبه می‌شود.

ACS: اندازه کمیته حسابرسی که به صورت تعداد اعضای کمیته حسابرسی محاسبه می‌شود.

ACI: استقلال کمیته حسابرسی که به صورت تعداد مدیران مستقل / کل اعضای کمیته حسابرسی محاسبه می‌شود.

FAE: تخصص مالی یا حسابداری که به صورت تعداد اعضای کمیته حسابرسی محاسبه می‌شود. حسابرس تجربه داشته‌اند یا دارای مدرک حسابداری یا مدرک مالی / کل اعضای کمیته حسابرسی هستند، محاسبه می‌شود.

INS: کیفیت سازمانی که به عنوان شاخص کیفیت حاکمیت به عنوان یک شاخص کلیدی برای کیفیت نهادی است (کافمن و همکاران، ۲۰۰۹). شاخص کیفیت حکمرانی مقدار میانگین شش بعد حکمرانی برای هر کشور در هر سال اندازه‌گیری می‌شود: کنترل فساد (COC)، اثربخشی دولت (GOE)، ثبات سیاسی (PSAV)، کیفیت نظارتی (RQ)، حاکمیت قانون (RL)، پاسخگویی (VA).

Bsize: اندازه بانک که به صورت لگاریتم طبیعی کل دارایی‌های بانک محاسبه می‌شود.

ASQ: کیفیت دارایی‌ها که به صورت ذخایر زیان وام / کل دارایی‌ها محاسبه می‌شود.

STO: مالکیت دولتی که به صورت سهام دولت / کل سهام بانک محاسبه می‌شود.

FOR: مالکیت خارجی که به صورت سهام خارجی / کل سهام بانک محاسبه می‌شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر برحسب هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی بوده که به شکل اسناد کاوی به انجام خواهد رسید. در پژوهش اطلاعات و داده‌های مورد استفاده به صورت کمی اندازه‌گیری خواهند شد و پس‌رویدادی بوده و به صورت علی-مقایسه‌ای آزمون خواهند شد و همچنین از آنجایی که به دنبال کشف رابطه بین متغیرهای پژوهش می‌باشیم،

پژوهش توصیفی پیمایشی و از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر، کلیه بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۱ لغایت ۱۴۰۱ بود که پس از اعمال محدودیت‌های تحقیق تعداد ۱۸ بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه مورد مطالعه در این تحقیق انتخاب شدند و تجزیه و تحلیل داده‌های شرکت‌های مورد مطالعه به کمک نرم افزار Eviews انجام شده‌اند.

آزمون فرضیات پژوهش

آزمون مدل فرضیه اول

برای آزمون فرضیه ابتدا تحلیل ذیل مشخص شده است که آزمون به صورت مدل تلفیقی یا اثرات ثابت می‌باشد. آماره آزمون F بصورت جدول زیر محاسبه شده است:

جدول (۱): آزمون چاو برای انتخاب مدل مناسب (مدل با اثرات یا مدل بدون اثرات)

فرض صفر	آماره F	سطح معناداری	نتیجه آزمون
مدل بدون اثرات یا تلفیقی مناسب است	۱۱.۴۶۹۷۸۶	۰.۰۰۰۰	رد

مقدار احتمال برابر با (۰.۰۰۰۰) است بنابراین فرض صفر مبنی بر استفاده از مدل تلفیقی شده رد می‌شود و مدل با اثرات (یا اثرات تصادفی یا ثابت) مناسب است. پس از آزمون هاسمن استفاده می‌نماییم.

جدول (۲): آزمون هاسمن برای انتخاب مدل مناسب (مدل با اثرات ثابت یا مدل با اثرات تصادفی)

فرض صفر	آماره Chi-Sq	سطح معناداری	نتیجه آزمون
مدل اثرات تصادفی مناسب است	۶.۹۹۷۱۵۳	۰.۰۳۹۵	رد

برای آزمون هاسمن مقدار احتمال برابر با (۰.۰۲۶۶) است بنابراین فرض صفر رد می‌شود پس مدل با اثرات ثابت مناسبترین مدل است (یعنی مدل با اثرات ثابت نسبت به مدل اثرات تصادفی ارجحتر است).

برازش مدل با اثرات ثابت

جدول (۳): برازش مدل تحقیق فرضیه اول

متغیر وابسته: ثبات بانک					
متغیر	شاخص	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
کمیت حسابرسی	ACST	۰.۰۹۳۷۶۴	۰.۰۶۳۸۹۷	۲.۴۶۷۴۲۱	۰.۰۱۶۰
اندازه بانک	BSIZE	۰.۰۲۳۱۱۷	۰.۰۱۴۳۸۳	۲.۶۰۷۱۸۶	۰.۰۱۱۸
کیفیت دارایی	ASQ	۰.۰۵۸۴۷۴	۰.۱۳۱۳۰۸	۰.۴۴۵۳۱۸	۰.۶۵۷۲
مالکیت دولتی	STO	-۰.۴۱۲۷۲۲	۰.۱۰۵۸۴۹	-۳.۸۹۹۱۵۵	۰.۰۰۰۲
مالکیت خارجی	FOR	۰.۰۷۴۶۸۲	۰.۰۵۶۵۸۴	۱.۳۱۹۸۵۲	۰.۱۹۰۵
آماره F		۳.۹۹۸۰۷۹		ضریب تعیین	۰.۳۹۲۲۳۳
				ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۳۴۴۱۵۲
احتمال آماره F		۰.۰۰۲۶۵۵		مقدار دوربین - واتسون	۱.۶۸۴۹۰۴

در جدول ارائه شده، مدل با اثرات ثابت برآورد شده است مقدار احتمال معنی‌داری F برابر با ۰.۰۰۲۶۵۵ است. این مقدار کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می‌شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل معنی‌داری وجود دارد. میزان ضریب تعیین برابر با ۰.۳۹۲۲۳۳ یعنی در حدود ۳۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته

توسط متغیرهای مستقل بیان می‌شود. مقدار آماره دوربین واتسون برابر با ۱۶۸۴۹۰۴ است. مقادیر نزدیک به ۲ حاکی از عدم خودهمبستگی باقیمانده‌ها که یکی دیگر از فروض رگرسیون است را نشان می‌دهد (بنابراین خودهمبستگی بین باقیمانده‌ها وجود ندارد).

رابطه بین متغیر کمیته حسابرسی با ثبات بانک با توجه به سطح معناداری بدست آمده (۰.۰۱۶۰) تأیید شده و با توجه به مثبت بودن آماره t این رابطه مستقیم می‌باشد. همچنین، رابطه بین متغیر اندازه بانک با سطح معناداری (۰.۰۱۱۸) و مالکیت دولتی با سطح معناداری (۰.۰۰۰۲) با ثبات تأیید شده اما بین متغیر کیفیت دارایی و مالکیت خارجی با ثبات بانک رابطه معناداری مشاهده نشد.

آزمون مدل فرضیه دوم

برای آزمون فرضیه ابتدا تحلیل ذیل مشخص شده است که آزمون به صورت مدل تلفیقی یا اثرات ثابت می‌باشد. آماره آزمون F بصورت جدول زیر محاسبه شده است:

جدول (۴): آزمون چاو برای انتخاب مدل مناسب (مدل با اثرات یا مدل بدون اثرات)

فرض صفر	آماره F	سطح معناداری	نتیجه آزمون
مدل بدون اثرات یا تلفیقی مناسب است	۱۲.۸۰۱۴۵۰	۰.۰۰۰۰	رد

مقدار احتمال برابر با (۰.۰۰۰۰) است بنابراین فرض صفر مبنی بر استفاده از مدل تلفیقی شده رد می‌شود و مدل با اثرات (یا اثرات تصادفی یا ثابت) مناسب است. پس از آزمون هاسمن استفاده می‌نماییم.

جدول (۵): آزمون هاسمن برای انتخاب مدل مناسب (مدل با اثرات ثابت یا مدل با اثرات تصادفی)

فرض صفر	آماره Chi-Sq	سطح معناداری	نتیجه آزمون
مدل اثرات تصادفی مناسب است	۹.۶۶۷۷۷۴	۰.۰۰۱۴	رد

برای آزمون هاسمن مقدار احتمال برابر با (۰.۰۰۱۴) است بنابراین فرض صفر رد می‌شود پس مدل با اثرات ثابت مناسبترین مدل است (یعنی مدل با اثرات ثابت نسبت به مدل اثرات تصادفی ارجحتر است).

برازش مدل با اثرات ثابت

جدول (۶): برازش مدل تحقیق فرضیه دوم

متغیر وابسته: ثبات بانک					
متغیر	شاخص	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
کیفیت سازمانی	INS	۰.۰۴۷۷۲۲	۰.۰۸۲۶۳۶	۲.۵۷۷۵۰۵	۰.۰۳۵۲
اثر تعاملی کیفیت سازمانی بر کمیته حسابرسی و ثبات بانک	INS* ACST	۰.۱۰۰۸۰۸	۰.۰۵۵۰۹۴	۳.۸۲۹۷۵۶	۰.۰۰۷۹
اندازه بانک	Bsize	۰.۰۲۶۲۱۳	۰.۰۱۴۹۵۳	۲.۷۵۳۰۶۹	۰.۰۴۳۳
کیفیت دارایی	ASQ	۰.۰۹۵۵۴۹	۰.۱۳۴۵۲۰	۰.۷۱۰۲۹۹	۰.۴۷۹۵
مالکیت دولتی	STO	-۰.۴۳۴۵۷۵	۰.۱۱۸۴۴۶	-۳.۶۶۸۹۸۴	۰.۰۰۰۴
مالکیت خارجی	FOR	۰.۰۷۵۲۳۵	۰.۰۵۷۶۶۴	۱.۳۰۴۷۰۴	۰.۱۹۵۶
آماره F		۳.۵۹۲۳۴۵		ضریب تعیین	۰.۴۰۶۱۵۲
				ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۳۴۸۷۶۶
احتمال آماره F		۰.۰۰۳۲۴۷		مقدار	۱.۷۶۰۸۷۶

	دوربین- واتسون		
--	-------------------	--	--

در جدول ارائه شده، مدل با اثرات ثابت برآورد شده است مقدار احتمال معنی داری F برابر با ۰.۰۰۳۲۴۷ است. این مقدار کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل معنی داری وجود دارد. میزان ضریب تعیین برابر با ۰.۴۰۶۱۵۲ یعنی در حدود ۴۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل بیان می شود. مقدار آماره دوربین واتسون برابر با ۱.۷۶۰۸۷۶ است. مقادیر نزدیک به ۲ حاکی از عدم خودهمبستگی باقیمانده ها که یکی دیگر از فروض رگرسیون است را نشان می دهد (بنابراین خودهمبستگی بین باقیمانده ها وجود ندارد).

بنابراین، تأثیر متغیر کیفیت سازمانی بر رابطه بین کمیته حسابرسی با ثبات بانک با توجه به سطح معناداری بدست آمده (۰.۰۰۷۹) تأیید شده و با توجه به مثبت بودن آماره t این تأثیر مستقیم می باشد. رابطه بین متغیر کیفیت سازمانی با سطح معناداری (۰.۰۳۵۲) و اندازه بانک با سطح معناداری (۰.۰۴۳۳) و مالکیت دولتی با سطح معناداری (۰.۰۰۰۴) با ثبات تأیید شده اما بین متغیر کیفیت دارایی و مالکیت خارجی با ثبات بانک رابطه معناداری مشاهده نشد.

نتیجه گیری

در این بخش بر اساس مبانی نظری و تحقیقات پیشین، همچنین مدل ها و متغیرهای به کار گرفته شده در این تحقیق به تفسیر نتایج حاصل از آزمون فرضیه تحقیق می پردازیم:

فرضیه اول تحقیق: رابطه بین کمیته حسابرسی با ثبات بانک مورد آزمون قرار گرفت. نتیجه حاصل از آزمون، حاکی از آن است که رابطه بین کمیته حسابرسی با ثبات بانک تأیید شده و در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می شود. مانند هر شرکتی، یک مشکل خطر اخلاقی در بانکها به دلیل اطلاعات نامتقارن وجود دارد. سهامداران عمده انگیزه های برای پذیرش ریسک بیش از حد دارند و با دنبال کردن سرمایه گذاری های پرریسک تر، ثروت را از بیمه گران سپرده ها دور می کنند. سهامداران همچنین ممکن است با اعطای وام های پرریسک که می تواند منجر به افزایش سطح وام های بد و ناکافی بودن سرمایه بانک و همچنین بی ثباتی بانکها شود، با مدیران بر ضد منافع دارندگان سپرده تباری کنند. از آنجایی که هیئت مدیره ممکن است از طریق کمیته حسابرسی خود بر فعالیت های ریسک پذیر بانک نظارت کنند بنابراین، اثربخشی کمیته حسابرسی می تواند خطرات را کاهش دهد و همچنین ثبات بانک را برای رعایت مقررات افزایش دهد. علاوه بر این، کمیته های حسابرسی می توانند با افزایش کیفیت گزارشگری مالی، اطلاعات با کیفیت بالا را برای بازار مالی تضمین کنند. نتایج بدست آمده در این تحقیق با نتایج تحقیقات سلطانا و همکاران^۱ (۲۰۲۱)؛ گیتز (۲۰۱۶) و هیشام و همکاران (۲۰۱۴) همسو می باشد.

فرضیه دوم تحقیق: تأثیر کیفیت سازمانی بر رابطه بین کمیته حسابرسی با ثبات بانک مورد آزمون قرار گرفت. نتیجه حاصل از آزمون، حاکی از آن است که تأثیر کیفیت سازمانی بر رابطه بین کمیته حسابرسی با ثبات بانک تأیید شده و در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می شود. کیفیت سازمانی می تواند ابهامات ناشی از اطلاعات ناقص در مورد رفتار عوامل اقتصادی در فرآیند تعامل انسانی را کاهش داده یا تشدید کند و انگیزه هایی ایجاد کند که بر فرصت های اجتماعی- اقتصادی این عوامل تأثیر بگذارد. بسیاری از مطالعات موافقت که فقدان یک سیستم حقوقی مستحکم و مدیریت

¹ Sultana et al.

قانونگذاری خوب در برخی کشورها ممکن است منجر به ضعیف‌تر شدن بانک‌ها به دلیل فساد یا اجرای ناکافی قانون و همچنین ناکارآمدی دولت شود. بانک‌ها می‌توانند فعالیت‌های ریسک را در کشورهای با کیفیت سازمانی بالا محدود کنند. بنابراین، حاکمیت شرکتی بانک‌ها تحت کیفیت سازمانی پایین‌تر ممکن است به طور مؤثر عمل نکند. نتایج بدست آمده در این تحقیق با نتایج تحقیقات نگوین (۲۰۲۱) همسو می‌باشد. وی در پژوهشی به این نتیجه رسید که کمیته‌های حسابرسی کوچکتر با اعضای مستقل بیشتر می‌توانند ثبات بانک را افزایش دهند. این نشان می‌دهد که اثربخشی کمیته حسابرسی به طور مثبت با ثبات بانک مرتبط است. همچنین نتایج نشان می‌دهد که اثربخشی کمیته حسابرسی اساساً ثبات بانک را از طریق اثر تخصیص مجدد برای سود و انگیزه‌های حفظ نسبت‌های سرمایه بالاتر افزایش می‌دهد.

پیشنهادات

با توجه به اینکه کمیته‌ها نقش مهمی در نظارت بر ریسک بانک و حفظ ثبات بانک دارند، مسئولین و مدیران باید این نقش را هنگام طراحی مقررات بخش بانکی روشن کنند. آن‌ها همچنین باید به بانک‌ها دستور دهند تا یک ساختار کمیته حسابرسی مناسب برای بهبود اثربخشی خود ایجاد کنند. دولت‌ها باید به ارتقای کیفیت سازمانی توجه بیشتری داشته باشند.

همچنین پیشنهاد می‌شود که ریسک عملیاتی مورد توجه بانک‌ها قرار گیرد چرا که زیان‌های برگرفته از ریسک‌های عملیاتی که سازمانهای مختلف از جمله بانکها به علت رشد استفاده از فن آوری و افزایش ارتباطات میان مشتریان و بازارهای سرمایه با آن درگیر هستند، به طور عمده ناشی از سرقت داخلی، سرقت خارجی، فرایند سازمان در امور مربوطه هستند.

منابع

- ✓ اسلام، دارا، نظری، عظیم، پورشهبی، فرشید، (۱۳۹۷)، بررسی اثر رقابت بانکی و متنوع سازی بانکی بر ثبات بانکی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه بجنورد.
- ✓ سلیمانی کهنوج، محمد، (۱۳۹۴)، کیفیت گرایي در سازمان‌های آینده، اولین کنفرانس بین المللی مهندسی صنایع، مدیریت و حسابداری.
- ✓ شایگانی، بیت، عبدالهی آرانی، مصعب، (۱۳۹۰)، بررسی ثبات در بخش بانکی اقتصاد ایران، جستارهای اقتصادی، شماره ۱۶، صص ۱-۱۵.
- ✓ علوی طبری، سیدحسین، عصابخش، راضیه، (۱۳۹۸)، نقش کمیته حسابرسی و بررسی موانع ایجاد و به کارگیری آن در ایران، پیشرفت‌های حسابداری (علوم اجتماعی و انسانی شیراز)، دوره ۲، شماره ۱، صص ۱۵۵-۱۷۷.
- ✓ فرح کردمحل، آمنه فرح، کردمحل، حسین، (۱۴۰۰)، تأثیر روشهای زنجیره تأمین و مدیریت کیفیت سازمان بر عملکرد نوآوری شرکتهای کوچک و متوسط، مدیریت کاربردی و چاپک سازی سازمانی، دوره ۳، شماره ۱، صص ۹-۱۵.
- ✓ کریمی، امیر، علی خانی، رضیه، (۱۳۹۶)، تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی چالوس.
- ✓ کریمی، زهرا، عرفانی، علیرضا، (۱۳۹۸)، بررسی تأثیر قانون بیمه سپرده بانکی بر ثبات بانکی به تفکیک بانک‌های دولتی - نیمه دولتی و خصوصی در ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پردیس سمنان.

- ✓ Allen, F., gale, D., (2004). Competition and financial stability. *Journal of money credit and banking* 36, PP 153–139.
- ✓ Beck, T., De Jonghe, O., Schepens, G., (2018). Bank competition and stability: cross-country heterogeneity. *J. Financ. Intermed.* 22, PP 293–211.
- ✓ Beck, t., demirguc-kunt, a., maksimovic, v., (2004). Bank competition and access to finance: international evidence. *Journal of money credit and banking* 36, PP 627–613.
- ✓ Benitez, J., Ray, G., & Henseler, J. (2018). Impact of information technology infrastructure flexibility on mergers and acquisitions. *MIS Quarterly*, 42(1).
- ✓ Boyd, j. h., denicolo, g., smith, b. d., (2004). Crisis in competitive versus monopolistic banking systems. *Journal of money credit and banking* 36, PP 137–51.
- ✓ Clark, ephraim & radić, nemanja & sharipova, alma, (2018). "bank competition and stability in the cis markets," *journal of international financial markets, institutions and money*, elsevier, vol. 51(c), PP
- ✓ F. Klapper, leora & ariss, rima & n. Berger, allen. (2009). Bank competition and financial stability. *Journal of financial services research*. Volume 35. PP 11-993.
- ✓ Goetz, M, (2016). competition and bank stability, no 551, cfs working paper series, center for financial studies (cfs).
- ✓ Han, J. H., Wang, Y., & Naim, M. (2019). Reconceptualization of information technology flexibility for supply chain management: An empirical study. *International Journal of Production Economics*, 187, 196-215.
- ✓ Hisham, L., Labelle, R., Piot, C., and Thornton, D. (2012). Board monitoring, audit committee effectiveness and financial reporting quality: review and synthesis of empirical evidence. *Journal of forensic and investigative accounting*, Vol. 1. No. 2.
- ✓ Negvin, Bbu Hanifa md. & gee, chan sok & isa, che ruhana, (2021). "does bank regulation matter on the relationship between competition and financial stability? Evidence from southeast asian countries," *pacific-basin finance journal*, elsevier, vol. 13(c), PP 911-969.
- ✓ Van leuvensteijn, m., kok sorensen, c., bikker, j. a., van rixtel, a. a. r. j. m., (2008). Impact of bank competition on the interest rate pass-through in the euro area. *European central bank*, working paper series 335.